

ВЧЕННЯ ПРО ЕПІДЕМІЧНИЙ ПРОЦЕС

ЕПІДЕМІОЛОГІЯ

- – це наука, що вивчає причини виникнення та розповсюдження інфекційних хвороб серед населення і розробляє заходи боротьби з ними та профілактики.

Завдання епідеміології:

1. Визначення медичного і соціально-економічного значення хвороби та її місця в структурі захворюваності населення.
2. Вивчення закономірностей розповсюдження інфекційної хвороби в часі (по роках, місяцях і т.д.), територіально і серед різних (вікових, статевих, професійних, побутових, етнічних та ін.) груп населення.
3. Виявлення причин і умов, що визначають даний характер розповсюдження хвороби.
4. Розробка рекомендацій щодо профілактики і боротьби з даним інфекційним захворюванням.

Епідеміологічний метод

- виявляє закономірності розподілення захворювань в часі, територіально і серед різних груп населення.
- дозволяє сконцентрувати профілактичні заходи на часі, що передує підвищенню захворюваності, на території, де ймовірність її виникнення найбільш висока, і на групах населення, що підлягають найбільшому ризику захворювання.

Розподіл інфекційних захворювань в часі

1. Багаторічна динаміка захворюваності.

- *Циклічність* – повторення в певному порядку періодів підйому і спаду захворюваності, що пояснюється демографічними процесами в суспільстві (народжуваність, міграція населення) і зменшення імунного прошарку населення.

Розподіл інфекційних захворювань в часі

2. Річна динаміка складається з середньорічного рівня захворюваності і сезонного підвищення захворюваності.

➤ **Сезонність** – підйом захворюваності, що закономірно повторюється в певні місяці року.

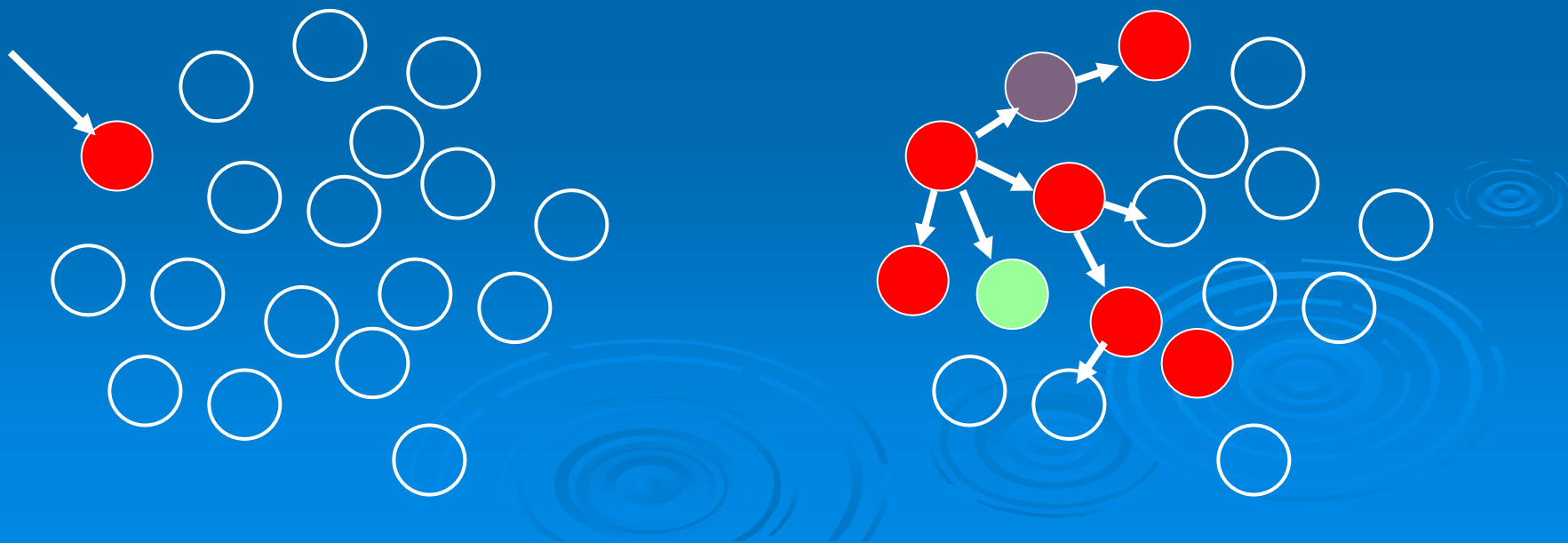

Розподіл інфекційних захворювань по території

- **Убиквітарні інфекції** - зустрічаються на всіх континентах, у всіх країнах (кір, грип).
- **Ендемічні інфекції** – реєструються постійно на певній території, що обумовлено соціальними і природними умовами.
- Частина території, в межах якої розповсюджується інфекція – **ареал захворювання**.
- **Екзотичні інфекції** – захворювання, не характерні для даної території. Випадки таких захворювань виникають при занесенні збудника з інших країн (випадки завезеної малярії в Україні).

Епідемічний процес

- – це безперервний ланцюг послідовно виникаючих один з іншого специфічних інфекційних станів (хвороба, носійство), чи епідемічних осередків.

Л.В.Громашевський виділив 3 ланки епідемічного процесу:

1. **Джерело інфекції** – живий інфікований організм, в якому є сприятливі умови для життєдіяльності та розмноження збудників інфекційних хвороб.
2. **Механізм передачі** – процес перенесення збудника від джерела інфекції до сприйнятливого організму.
3. **Сприйнятливий організм.**

Ланки епідемічного процесу

Джерело
інфекції

Механізм
Передачі
(шляхи,
фактори)

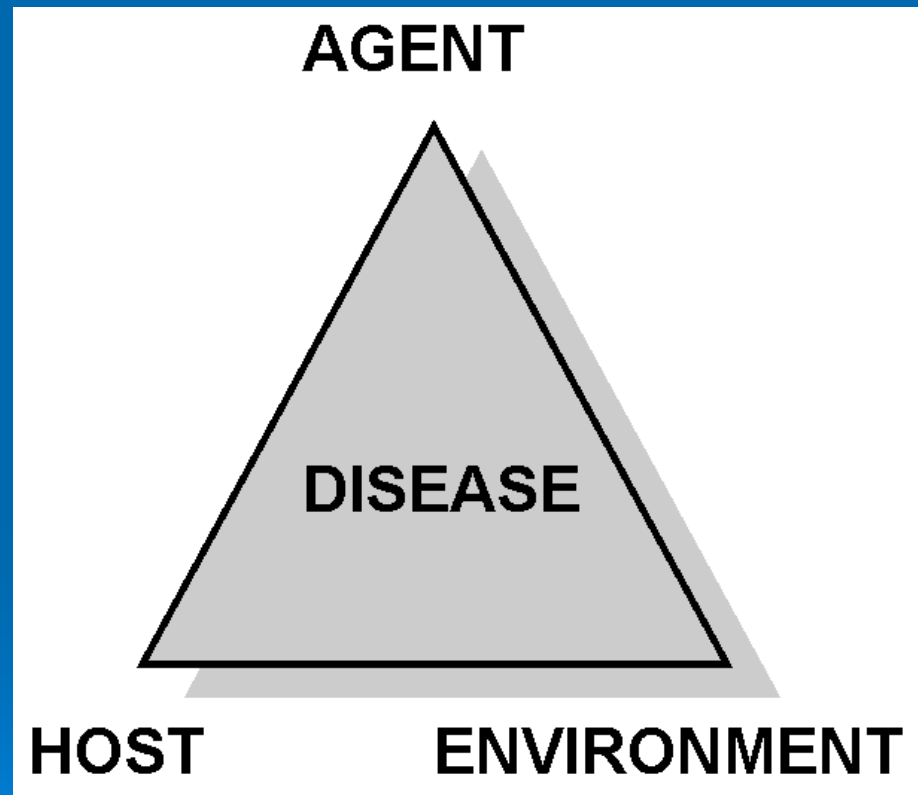
Сприйнятливий
організм

Epidemiologic Triad

Disease is the result of forces within a dynamic system consisting of:

- ◆ agent of infection
- ◆ host
- ◆ environment

КЛАСИФІКАЦІЯ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ ЗА ДЖЕРЕЛОМ ІНФЕКЦІЇ

- Антропонози;
- Зоонози;
- Антропозоонози;
- Сапронози.

Джерело інфекції – перша ланка епідемічного процесу.

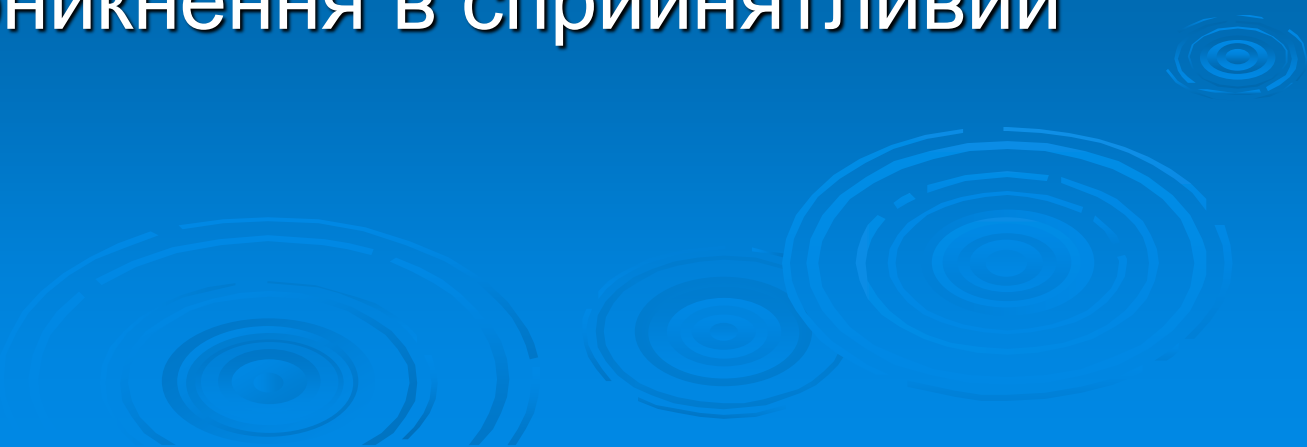
Це заражений організм людини чи тварини, який є основним середовищем життєдіяльності і розмноження збудника.

Види джерел інфекції

- А) Хворі** - маніфестні, стерті, хронічні форми;
- Б) Носії** – стан організму, при якому виділення в зовнішнє середовище збудників інфекційних хвороб не супроводжується клінічними проявами хвороби (ВОЗ, 1990).
- постінфекційне носійство (після черевного тифа, дизентерії) – до 3-х міс. гостре, більше 3-х міс. хронічне;
 - здорове носійство (при менінгококковій інфекції);
 - транзиторне носійство.

Механізм передачі – друга ланка епідемічного процесу.

- стадія виділення із зараженого організму;
 - стадія перебування в зовнішньому середовищі;
 - стадія проникнення в сприйнятливий організм.
-

Фактори передачі

– елементи зовнішнього середовища, що забезпечують перенесення збудника від одного організма до іншого

- повітря;
- вода;
- продукти харчування;
- ґрунт;
- побутові предмети;
- живі переносники.

Види механізмів передачі:

1. **Аспіраційний** (реалізується повітряно-крапельним і повітряно-пиловим шляхами).
2. **Фекально-оральний** (реалізується водним, харчовим і контактно-побутовим шляхами).
3. **Трансмісивний** (за участю переносчиків).
4. **Контактний** (статевий і контактно-побутовий шляхи).
5. **Парентеральний** (з порушенням цілісності шкірних покривів).
6. **Вертикальний** (реалізується трансплацентарно, під час пологів та при годуванні груддю).

Закон відповідності

Існує відповідність
механізма передачі збудника
первинній (епідеміологічній)
локалізації збудника в
організмі хазяїна
(Л.В.Громашевський).

The bottom of the slide features several decorative concentric circles in a lighter blue shade, resembling ripples on water, positioned in the lower right and bottom center areas.

Епідеміологічна класифікація інфекційних хвороб (за Л.В.Громашевским)

- 1. Інфекції дихальних шляхів.
- 2. Кишкові інфекції.
- 3. Кров'яні інфекції.
- 4. Інфекції зовнішніх покривів.
- 5. *Інфекції з множинними шляхами передачі*

Сприйнятливе населення – третя ланка епідемічного процесу.

- **Сприйнятливість** – здатність організму відповідати на проникнення збудника специфічними патологічними реакціями.
- *На сприйнятливість впливають:*
 - вік;
 - фізичний стан організму,
 - емоційний статус;
 - доза збудника та ін.

Прояви епідемічного процесу

- **Спорадична захворюваність** - це рівень захворюваності, звичайний для даної місцевості, або поодинокі захворювання
- **Епідемія** – це інтенсивне і широке розповсюдження інфекційної хвороби, що охоплює населення регіону країни або кількох країн.
- **Пандемія** – це інтенсивне розповсюдження інфекційного захворювання, яке охоплює країни та континенти. Так, нині тривають 7 -а пандемія холери, пандемія ВІЛ-інфекції. У 2009 р. ВООЗ оголосила про пандемію грипу А (H1N1).

Рушійні сили епідемічного процесу

- **Первинні рушійні сили** - джерело збудника інфекції, механізм передачі, сприйнятливий організм.
- *Усунення хоча б однієї ланки епідемічного процесу призводить до його припинення. Цей постулат ліг в основу системи боротьби і профілактики інфекційних хвороб.*

Епідемічний осередок

- – місце перебування джерела інфекції з навколишньою територією в тих межах, в яких збудник може передаватися іншим особам.